

ЕВРОПЕЙСКИ НАДЗОРЕН ОРГАН ЗА ЗАЩИТА НА ДАННИТЕ

Резюме на становището относно предложението за преработване на Директивата относно повторната употреба на информацията в общественния сектор (ИОС)

(Пълният текст на настоящото становище може да се намери на английски, френски и немски език на уебсайта на ЕНОЗД www.edps.europa.eu)

(2018/C 305/07)

Директивата относно повторната употреба на информацията в общественния сектор (ИОС) има за цел да улесни повторната употреба на информацията в общественния сектор в целия Европейския съюз, като хармонизира основните условия, които правят ИОС достъпна за повторните потребители, да стимулира развитието на основани на ИОС продукти и услуги на Общността и да предотврати нарушенията на конкуренцията.

Новите разпоредби включват разширяване на обхвата на директивата, така че да бъдат обхванати и документи, съхранявани от публични предприятия, осъществяващи дейност в областите на възлагането на поръчки, като например възложители, извършващи дейност в секторите на водоснабдяването, енергетиката, транспорта и пощенските услуги. Освен това тя е приложима и за документи, съхранявани от публичните предприятия, осъществяващи дейност като оператори на обществени услуги, доколкото тези документи са били изготвени само като част от услугите от общ интерес. В допълнение, обхватът се разширява и върху специфични научноизследователски данни, като например резултати от процеса на научното търсене.

Становището е съсредоточено върху конкретни препоръки с цел по-добро изясняване на връзката и съгласуваността на Директивата за ИОС с изключенията в ОРЗД и позоваването на приложимото право за защита на данните. Освен това в него се предвиждат допълнителни препоръки относно анонимизацията и нейната връзка с разходите и защитата на данните, като се обръща внимание и на оценката на въздействието върху защитата на данните, като същевременно се взема предвид „приемлива политика за повторна употреба“.

С настоящото становище относно повторната употреба на ИОС, ЕНОЗД доразвива вече извършената работа относно „качествените големи информационни масиви“ („основаното върху ценностите на ЕС споделяне на данни“) и най-вече публикуваните преди това становища и официални коментари на ЕНОЗД в съответствие с практиката ни по случаите на надзор. Освен това изтъква въпросите, които трябва да бъдат хармонизирани на равнището на ЕС, за да може преработването на Директивата за ИОС да доведе до очакваните ползи.

В контекста на член 1, параграф 2, буква ж) от предложението ЕНОЗД препоръчва да се изясни по-добре връзката и съгласуваността на ИОС с ОРЗД чрез представяне на предложение за изменение.

Освен това ЕНОЗД предлага в основните разпоредби на директивата отново да се въведе специалната разпоредба, която сега се съдържа в член 1, параграф 4 от Директива 2013/37/ЕС, и в предложението ясно да се посочи, че се прилага определението за „лични данни“ съгласно член 4, параграф 1 от ОРЗД. ЕНОЗД също така препоръчва в член 4, параграф 4 от предложението да се добави текст относно надзорния орган, създаден съгласно член 51 от ОРЗД.

ЕНОЗД също така препоръчва да се подкрепи използването на анонимизация, като се направи препратка към понятието „анонимна информация“ в правния текст, и да се разшири обхватът на субектите, които имат право да включват разходите за анонимизация в разходите, които могат да бъдат начислявани на повторните потребители.

Като последна препоръка ЕНОЗД предлага за конкретни сектори, които се занимават с чувствителни данни, като например сектора на здравеопазването, да се предвиди извършването на оценки на въздействието върху защитата на данните, върху които лицензодателят следва да основава решението си, и впоследствие да се вземат предвид условията за повторна употреба.

1. ВЪВЕДЕНИЕ И ПРЕДИСТОРИЯ

1. На 25 април 2018 г. Комисията прие предложение за директива за изменение на Директива 2013/37/ЕС (след като извърши преглед на Директива 2003/98/ЕО) относно повторната употреба на информацията в общественния сектор (ИОС) (наричано по-нататък „предложението“). Предложението е част от пакета за данните от 2018 г., който включва и други важни документи: i) съобщение на Комисията, озаглавено „Към общо европейско пространство на данни“ (наричано по-нататък „съобщението“); ii) Насоки относно споделянето на данни от частния сектор, под формата на работен документ на службите на Комисията (наричани по-нататък „насоките“); и iii) и оценка на Директивата за ИОС.

2. Целта на предложението е да се актуализира и измени съществуващият текст на Директива 2013/37/ЕС и Директива 2003/98/ЕО относно повторната употреба на информацията в общественния сектор (наричана по-нататък „Директивата за ИОС“).
3. Прегледът на директивата е една от трите „мерки“, предложени от Комисията за преминаване към общо пространство на данни в ЕС (вж. водещото съобщение на Комисията COM(2018) 232, наричано по-нататък „съобщението“), заедно с Насоките относно споделянето на данни от частния сектор [...] и актуализирането на препоръката относно достъпа до научна информация и нейното съхранение [...].
4. С предложението си за изменение на Директивата за ИОС Европейската комисия има за цел да улесни повторната употреба на информацията в общественния сектор, например правните, транспортните, метеорологичните, икономическите и финансовите данни, в целия Европейския съюз, като се хармонизират основните условия, които правят ИОС достъпна за повторните потребители, да стимулира развитието на основани на ИОС продукти и услуги на Общността и да предотврати нарушенията на конкуренцията.
5. По-специално общата цел на предложението е да бъде в съответствие с целите на стратегията за цифров единен пазар. Предложението има за цел да засили въздействието на директивата, като подсили специфични разпоредби и съответно ги промени, така че да се увеличи количеството данни в общественния сектор, които са достъпни за повторна употреба. По-конкретно инициативата има за цел също така да укрепи позицията на малките и средните предприятия на пазара на данни, като осигури по-справедлива конкуренция и по-лесен достъп до пазарите, както и засилване на трансграничните иновации.
6. По-важните нови разпоредби в директивата включват разширяване на нейния обхват, така че да бъдат обхванати и документи, съхранявани от публични предприятия, осъществяващи дейност в областите на възлагане на поръчки от възложители, извършващи дейност в секторите на водоснабдяването, енергетиката, транспорта и пощенските услуги. Освен това тя е приложима и за документи, съхранявани от публичните предприятия, осъществяващи дейност като оператори на обществени услуги, доколкото тези документи са били изготвени само като част от услугите от общ интерес. Обхватът на предложението ще бъде разширен и до конкретни научноизследователски данни, като например резултати от процеса на научното дирене (т.е. експерименти и проучвания). На практика в предложението „(...) се предвижда хоризонтална рамка, предоставяща минимална хармонизация на условията за повторна употреба между различните области и сектори.“⁽¹⁾
7. ЕНОЗД отбелязва със задоволство, че според Европейската комисия преработката на Директивата за ИОС има за цел да насърчи повторната употреба на информацията в общественния сектор, както се посочва в съобщението, като „се намалят пречките пред навлизането на пазара, по-специално за малките и средните предприятия; сведе се до минимум рискът от прекомерно стартово предимство, което благоприятства големите дружества и следователно ограничава броя на потенциалните повторно употребяващи въпросните данни лица; увеличат се бизнес възможностите, като се насърчи публикуването на динамични данни и навлизането на приложни програмни интерфейси (ППИ).“⁽²⁾
8. Директивата за ИОС е част от визията на ЕС за насърчаване на „качествените големи информационни масиви“. Информацията в общественния сектор е основен източник на „суровината“ за големите информационни масиви в цифровия единен пазар. Интелигентното използване на данни, включително обработването им чрез изкуствен интелект, може да окаже преобразяващо въздействие върху всички сектори на икономиката.
9. Още през септември 2016 г. със своето Становище относно съгласуваното прилагане на основните права в ерата на големите масиви от данни⁽³⁾ ЕНОЗД представи стратегия за създаване на киберпространство на ЕС въз основа на ценностите на ЕС, като изтъкна такива въпроси като концентрацията на пазара и информационните правомощия и слаб пазар за технологии за подобряване на защитата на личния живот като мерки за свеждане до минимум на обработването на лични данни, без да се губи функционалността на продукт или услуга (въдхновенена от принципа за неприкосновеност на личния живот още при проектирането⁽⁴⁾ и по подразбиране).
10. Освен това ЕНОЗД би искал да припомни значението за защитата на данните на „ключовите принципи“, които според Европейската комисия следва да се спазват в контекста на повторната употреба на данни, а именно: i) свеждане до минимум на данните и осигуряване на ненарушавана конкуренция; ii) прозрачност и обществено участие относно целта на повторната употреба по отношение на гражданите/субектите на данни, както и прозрачност и ясно определяне на целите между лицензодателя и лицензополучателите; iii) оценка на въздействието върху защитата на данните и подходящи гаранции за защита на данните за повторна употреба (в съответствие с принципа да не се нанася вреда от гледна точка на защитата на данните).
11. Въпреки че Европейската комисия се консултира неофициално с ЕНОЗД, с него не са провеждани официални консултации, както се изисква в член 28, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 45/2001. Поради това становището се основава на член 41, параграф 2 от същия регламент. ЕНОЗД препоръчва в преамбюла на приетия инструмент да бъде включено позоваване на настоящото становище.

⁽¹⁾ Обяснителен меморандум към предложението за директива на Европейския парламент и на Съвета относно повторната употреба на информацията в общественния сектор (преработен текст), стр. 3.

⁽²⁾ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Към общо европейско пространство на данни“, стр. 5.

⁽³⁾ https://edps.europa.eu/sites/edp/files/publication/16-09-23_bigdata_opinion_en.pdf, относно повторната употреба, стр. 9.

⁽⁴⁾ Становище 05/2018-Preliminary на Европейския надзорен орган по защита на данните относно правото на неприкосновеност на личния живот още при проектирането.

7. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Поради това ЕНОЗД препоръчва:

- да се измени член 1, параграф 2, буква ж) от предложението и да се предвиди специална формулировка относно разликата между „документи“ и „части от документи“, по отношение на които Директивата за ИОС не се прилага по причини, свързани със защитата на данните;
- в член 4, параграф 4 от предложението да се добави позоваване на Надзорния орган, създаден по силата на член 51 от ОРЗД, с цел допълнително да се засили връзката между повторната употреба на информацията в общественния сектор и защитата на личните данни;
- в частта по същество на предложението да се въведе отново специалната разпоредба относно приложимото право за защита на данните, съдържаща се понастоящем в член 1, параграф 4 от Директива 2013/37/ЕС, (включително необходимата актуализация на позоваванията на правните инструменти, които са в сила в момента);
- да се обърне допълнително внимание на използването на анонимизацията в контекста на повторната употреба на информацията в общественния сектор, като се включи позоваване на „анонимна информация“ в правния текст и се разшири обхватът на субектите, които имат право да включват и разходите за анонимизация в рамките на разходите, които могат да бъдат начислявани на ползвателите;
- в предложението ясно да се посочи, че се прилага определението за „лични данни“ съгласно член 4, параграф 1 от ОРЗД;
- да се предвидят оценки на въздействието върху защитата на данните за конкретни сектори, занимаващи се с чувствителни данни, като например сектора на здравеопазването, върху които лицензодателят трябва да основе решението си, и впоследствие да се вземат предвид условията за повторна употреба;
- Като последен коментар, при представянето на тези препоръки ЕНОЗД подчертава значението на защитата на данните за следните „ключови принципи“, които според Комисията следва да се спазват в контекста на повторната употреба на данни, а именно:
 - (i) свеждане до минимум на данните и осигуряване на ненарушавана конкуренция;
 - (ii) прозрачност и обществено участие относно целта на повторната употреба по отношение на гражданите/субектите на данни, както и прозрачност и ясно определяне на целите между лицензодателя и лицензополучателите;
 - (iii) оценка на въздействието върху защитата на данните и подходящи гаранции за защита на данните за повторна употреба (в съответствие с принципа да не се нанася вреда от гледна точка на защитата на данните).

Брюксел, 10 юли 2018 г.

Giovanni BUTTARELLI

Европейски надзорен орган по защита на данните
